

Behandlingen av ärenden vid försäkringsdomstolen

Försäkringsdomstolen är en oberoende och opartisk specialdomstol som behandlar ärenden som gäller social trygghet. Försäkringsdomstolen behandlar bland annat ärenden som gäller rätt till arbetspension, folkpension, arbetslöshetsersättning, lönegaranti, bostadsbidrag, studiestöd, handikappförmåner som betalas av Folkpensionsanstalten, förmåner i enlighet med sjukförsäkringslagen, rehabilitering samt rätt till ersättning på grundval av arbetsolycksfall, yrkessjukdomar, brottsskador, militärskador och militära olycksfall.

Försäkringsdomstolens verksamhet leds av överdomaren. Försäkringsdomstolen är indelad i tre avdelningar och till dess rättsskipningspersonal hör överdomaren, avdelningscheferna och försäkringsrättsdomarna samt assessorerna och föredragandena vid försäkringsdomstolen. I lagstadgade situationer deltar i avgörandet av ett ärende även den av statsrådet förordnade överläkaren med tjänsten som huvudsyssla samt av statsrådet förordnade ledamöter med uppgiften som bisyssla, vilka är läkarledamöter, ledamöter med förtrogenhet om arbetsförhållanden och företagsverksamhet samt ledamöter med förtrogenhet om militärskadeärenden. Vid försäkringsdomstolen finns dessutom sakkunnigläkare, av vilka försäkringsdomstolen vid behov ber om expertutlåtande. Parterna hörs sedan med anledning av utlåtandet innan ärendets avgörande. Den som avgett utlåtandet deltar inte som ledamot i den beslutssammansättning som avgör ärendet.

Ärendets behandlingsskeden

Ärendet inskrivs som anhängigt i försäkringsdomstolens registratorskontor. Efter detta sköter en notarie om beredningen av ärendet. Då beredningen slutförts fördelas ärendena till föredragandena huvudsakligen i den ordning de har blivit anhängiga. På basis av handlingarna i ärendet uppgör föredraganden en föredragningspromemoria och ett beslutsförslag. Rättens medlemmar tar efter detta i tur och ordning del av ärendet. När beslutssammansättningens ordförande anser att ärendet kan avgöras, fastställer denne att ärendet skall behandlas och avgöras.

Beslutssammansättningar

I ärendets avgörande deltar beroende på ärendegrupp och ärendets natur antingen en ledamot, två ledamöter, tre ledamöter eller fem ledamöter. Om medicinsk utredning kan inverka på ärendets avgörande deltar även en läkarledamot i beslutssammansättningen. Vid avgörandet av ärenden som gäller arbetspension, arbetsolycksfall, utkomstskydd för arbetslösa, lönegaranti och militärskador deltar dessutom två av statsrådet till uppgiften förordnade ledamöter med uppgiften som bisyssla.

Försäkringsdomstolens beslut

Försäkringsdomstolen ger ett skriftligt beslut i ärendet. Beslutet tillställs parterna eller deras eventuella ombud. Information om beslutets innehåll ges inte innan beslutshandlingarna har skickats. Beslutet skickas i allmänhet inom en månad från det att ärendet har avgjorts.

Faktorer som inverkar på behandlingstiden

I försäkringsdomstolen behandlas ärendena huvudsakligen i den ordning de har blivit anhängiga. Om ärendet är komplicerat, rättegångsmaterialet omfattande eller om det inkommit rikligt med tilläggsutredning kan det dock medföra att man avviker från denna behandlingsordning.

Muntlig handläggning

Vid försäkringsdomstolen är rättegången i regel skriftlig. Försäkringsdomstolen kan dock för att utreda ärendet ordna en muntlig handläggning antingen på begäran av en part eller på eget initiativ. Vid den muntliga handläggningen är det möjligt att höra ändringssökanden, det bolag eller inrättning som är motpart i ärendet, vittnen och sakkunniga samt att mottaga annan utredning. Försäkringsdomstolens läkarledamot utför varken vid en muntlig handläggning eller i någon annan situation någon läkargranskning av ändringssökanden.

Tillställande och delgivning av tilläggsutredning

I ett ärende som behandlas vid försäkringsdomstolen är det möjligt att tillställa ny utredning som bilaga till besvärsskriften eller i ett senare skede av behandlingen. Det är önskvärt att tilläggsutredning tillställs så snart som möjligt efter att ärendet blivit anhängigt. Skriftligt meddelande ombeds om utredning kommer att tillställas senare. Om tilläggsutredning tillställs i synnerhet i slutskedet av den förväntade behandlingstiden kan ärendets behandlingstid

förlängas ifall försäkringsdomstolen blir tvungen att höra motparten om tilläggsutredningen och sedan ytterligare höra ändringssökanden gällande motpartens utlåtande. Försäkringsdomstolen kan vid behov även på eget initiativ skaffa tilläggsutredning. Tilläggsutredning kan begäras av parterna eller till exempel av andra myndigheter. Utredning som inkommer till försäkringsdomstolen dagen då ärendet avgörs eller efter detta kan lämnas utan beaktande. I dessa fall sänds utredningen tillbaka till avsändaren. Parterna bereds tillfälle att bekanta sig med den tilläggsutredning som tillställts försäkringsdomstolen samt tillfälle att avge sin skriftliga förklaring med anledning av tilläggsutredningen.

Rättegångskostnader i försäkringsdomstolen

Rättegångsavgifter

Rättegången i försäkringsdomstolen är avgiftsfri i alla de ärenden som blivit anhängiga innan 1.1.2016.

I enlighet med den från början av år 2016 ikraftträdde lagen om domstolsavgifter tas i vissa av de ärenden som blivit anhängiga från och med 1.1.2016 ut en rättegångsavgift för behandlingen av ärendet och för de åtgärder som vidtagits i ärendet. Den betalningsskyldige är då den som inlett saken.

Den rättegångsavgift som tas ut av en enskild i besvärärenden är 270 euro. Besvärärenden som inletts av en enskild behandlas dock avgiftsfritt om saken gäller rätt till en förmån, förmånens storlek eller återkrav av förmånen. Enligt regeringspropositionen är ärenden för en enskild avgiftsbelagd om det i ärendet inte är fråga om en direkt förmån för den enskilde. Dylika ärenden är till exempel ärenden som gäller försäkringsskyldighet, grunderna för försäkringspremien, försäkringspremiens storlek eller debiteringen av försäkringspremien. Det handlar inte om en direkt förmån när en enskild överklagar i egenskap av arbetsgivare, företagare, yrkesutövare eller näringsidkare och därför tas det i dessa fall ut en rättegångsavgift.

I ärenden som gäller undanröjande av beslut som inletts av en enskild tas en rättegångsavgift på 270 euro ut.

En rättegångsavgift på 530 euro tas ut av förmånsverk, så som Folkpensionsanstalten, arbetspensionsanstalter, försäkringsbolag och arbetslöshetskassor, samfund och andra arbetsgivare än privatpersoner i de besvärärenden och ärenden gällande undanröjande av beslut som de har inlett.

Rättegångsavgiften tas ut i efterhand. Avgiften tas ut även om besväret eller ansökan om undanröjande av beslut har återtagits. Rättegångsavgift tas inte ut i försäkringsdomstolen ifall:

1. försäkringsdomstolen ändrar ett överklagat beslut till förmån för

- ändringssökanden,
2. ansökan om undanröjande av beslut godkänns,
 3. ärendet återförvisas för behandling vid en lägre myndighet utan att de materiella frågorna ens delvis avgörs,
 4. ärendet återförvisas till en behörig myndighet utan att de materiella frågorna ens delvis avgörs,
 5. det i ärendet förevisas att man med stöd av rättshjälpslagen har blivit befriad från behandlingsavgifter,
 6. behandlingen har stadgats vara avgiftsfri i någon annan lag.

Om det är uppenbart oskäligt att domstolsavgift tas ut, kan försäkringsdomstolen i enskilda fall besluta att ingen avgift ska tas ut.

Andra rättegångskostnader

Om ändringssökanden använder sig av ombud eller biträde är ändringssökanden skyldig att betala dennes arvode. Inrättningen som är motpart i ärendet kan på grundval av yrkande åläggas att ersätta ändringssökandens rättegångskostnader ifall ändringssökandens yrkanden i saken bifalls.

Rättshjälp

Det är möjligt att bli beviljad rättshjälp för ett ärende som behandlas vid försäkringsdomstolen om bland annat de villkor som gäller personens ekonomiska ställning uppfylls. I så fall ersätts rättegångskostnaderna antingen helt eller delvis med statens medel. Man anhåller om rättshjälp hos en rätts hjälpsbyrå.

Tilläggsuppgifter på försäkringsdomstolens webbsida

Tilläggsuppgifter om försäkringsdomstolens verksamhet finns på försäkringsdomstolens webbsida på adressen www.vakuutusoikeus.fi/sv/

Försäkringsdomstolens kontaktuppgifter

Postadress: PB 1005, 00521 Helsingfors

Besöksadress: Bangårdsvägen 9, Östra Böle, Helsingfors

Telefonväxel: 029 564 3200

Registratorskansliet: 029 564 3210

Telefax 029 564 3100

E-post: vakuutusoikeus@oikeus.fi

Förvaltnings- och specialdomstolarnas e-tjänst:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Februari 2022